

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-80-2-29>

**РОЗВИТОК ПОЗИТИВНОЇ МОТИВАЦІЇ  
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ  
ДО РЕАЛІЗАЦІЇ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ  
В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

**Токар Л. П.**

*викладач кафедри дошкільної педагогіки та фахових методик*

*Комунальний заклад вищої освіти*

*«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»,*

*аспірант кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті*

*Вінницький державний педагогічний університет*

*імені Михайла Коцюбинського*

**Шевченко Л. С.**

*доктор педагогічних наук,*

*доцент кафедри інноваційних та інформаційних технологій в освіті*

*Вінницький державний педагогічний університет*

*імені Михайла Коцюбинського*

*м. Вінниця, Україна*

Розвиток системи інклюзивної освіти потребує від педагогічної науки й практики нових методів, форм навчання й виховання дітей з особливими освітніми потребами. Останні кілька років увагу українського суспільства спрямовано на інтерактивні освітні технології. Як свідчить аналіз джерел, впровадження інтерактивних технологій у освітній процес закладів з інклюзивною формою навчання гарантує позитивні результати, зокрема, можливості індивідуального різнобічного розвитку кожної особи, її творчого потенціалу, а також сприяє зацікавленості певним предметом [5, с. 26].

Підготовка педагогів закладів дошкільної освіти до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, багатогранна і багатоаспектна проблема. Вона базується на сучасній системі знань із загальної педагогіки, психології та методик навчання, а також на системі медичних (клініка, психопатологія, невропатологія) і дефектологічних знань (корекційна педагогіка, спеціальна психологія, спеціальні методики). Інклюзивна освіта передбачає особливі вимоги до професійної та особистісної підготовки педагогів. Поряд з предметними та методичними

знаннями, вміннями, навичками педагога, важливим є знання психологічних закономірностей, особливостей вікового і особистісного розвитку дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища, вміння реалізовувати різні способи взаємодії між усіма суб'єктами освітнього середовища. Саме тому важливою умовою розвитку позитивної мотивації є формування пізнавального інтересу у майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти до інклюзивного освітнього середовища.

Таким чином, для того, щоб ефективно здійснювати професійну діяльність в умовах інклюзивної освіти, одних знань, отриманих під час вивчення названих вище дисциплін, недостатньо. На основі аналізу освітніх стандартів, виявлено причини, що заважають цілісному формуванню професійної готовності майбутніх вихователів. До таких причин належать такі: недостатня кількість годин, що відведена на вивчення спеціальних розділів «Інклюзивної освіти»; відображення у змісті цих курсів в основному диференційованої системи спеціальної освіти, що негативно позначається на мотивації студентів щодо вивчення цих дисциплін, які не мають для них практичної значущості; застосування в навчанні в основному репродуктивних методів, відсутність чітко визначеного складу ключових компетентностей, необхідних для здійснення завдань інклюзивної освіти.

Для ефективного впровадження в Україні ідей інклюзивної освіти необхідно удосконалити процес підготовки майбутніх педагогів закладів дошкільної освіти, розставляючи відповідні акценти в змісті дисциплін. Доцільно більше уваги та часу приділити практичній підготовці здобувачів освіти.

Розглядаючи питання навчання та виховання дітей дошкільного віку з особливими потребами в закладах дошкільної освіти, ми хочемо звернути увагу на те, що застосування інтерактивних технологій під час інклюзивного навчання та виховання буде сприяти інтеграції такої дитини в суспільство однолітків, компенсації її фізичних недоліків засобами інноваційних інформаційних технологій, що в цілому повинно позитивно позначитися на формуванні її особистості. Розглядаючи особистість, як засіб функціонування людини в суспільстві ми не ізолюємо її в спеціалізованому закладі освіти, а в повній мірі долучаємо до всіх видів суспільних зв'язків починаючи з дошкільного віку.

У дошкільній освіті навчально-виховним орієнтиром, яким керуються педагогічний колектив в наданні освітніх послуг, є Державний стандарт дошкільної освіти України, який реалізується програмами та навчально-методичним забезпеченням, що затверджуються Міністерством освіти і науки України «Базовий компонент дошкільної освіти в Україні», в якому подано основні освітні лінії, за якими відбувається навчання та

виховання дітей дошкільного віку у всіх закладах дошкільної освіти незалежно від типів та форм підпорядкування. Так, інваріативна частина «Базового компоненту дошкільної освіти в Україні» містить такі освітні лінії: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина в світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини». До варіативної частини включені такі освітні лінії: «Комп'ютерна грамотність», «Іноземна мова» та «Шахи». Організація освітнього процесу з дітьми з особливими потребами дошкільного віку може відбуватися шляхом поєднання інваріативної складової та варіативної. Так, для розвитку дитини за освітньою лінією «Дитина в світі культури» можливо створювати презентації з урахуванням психічних та фізичних особливостей дітей [1].

Упровадження інтерактивних технологій у галузь дошкільної освіти, процеси навчання, виховання й розвитку дошкільнят з особливими освітніми потребами є однією з найновіших актуальних науково-педагогічних проблем і знаковою світовою тенденцією [4, с. 95–102].

До основних інтерактивних технологій, що доцільно використовувати в освітньому процесі закладів дошкільної освіти, зокрема в роботі з інклюзивною групою (старша вікова група, діти 5-6 років), відносимо наступні: *мультимедійна презентація; електронний освітній ігровий ресурс* [3, с. 78]; *мультиплікаційний фільм* [2, с. 16–18]. Їх упровадження в освітній процес дозволяє позитивно впливати на засвоєння способів поведінки, алгоритмів досягнення цілей, розвиток емоційної сфери і психічних процесів (мислення, пам'яті, уваги, уваги тощо).

Залучення дітей до якісного освітнього середовища з ранніх років, має позитивний вплив на їх подальше навчання й соціалізацію. Так, згідно з результатами дослідження Національного об'єднаного комітету з питань навчання дітей з особливими потребами США (National Joint Committee on Learning Disabilities), було встановлено, що діти з особливими освітніми потребами, які мали доступ до якісних освітніх послуг у ранньому віці, демонструють більш високі навчальні результати у початковій школі [4, с. 95–102].

Для ефективного залучення в освітній процес дітей з особливими освітніми потребами необхідна реалізація низки умов, зокрема проектування індивідуальних освітніх траєкторій, упровадження нових педагогічних підходів, методів і засобів. Інтерактивні технології, що дозволяють комбінувати різні форми представлення інформації (текст, графіка, аудіо, відео, анімація і т. д.), спрощують доступ до дидактичних матеріалів, їх надання у спосіб, прийнятний для кожної дитини, сприяють індивідуалізації навчання та більш ефективному розвитку основних психічних процесів.

Попередній аналіз і організаційні пропозиції дозволили нам зробити висновок, що інклюзивне навчання та виховання дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами повинно враховувати вік дитини, її психофізіологічні можливості, інтереси та здібності. При використанні інтерактивних технологій для навчання та виховання дітей з особливими потребами потрібно враховувати «Базовий компонент дошкільної світи в Україні», всю нормативно-правову базу країни, присвячену проблемі дошкільної інклюзивної освіти, та вже наявні корекційно-розвивальні програми з грифом МОН України.

### Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти/Богущ А. М. та ін. Київ: Видавництво, 2012. 26 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/doshkilna/bazovij-komponent-doshkilnoyi-osviti-na-sajt-ostatochnij.pdf> (дата звернення: 11.09. 2020).
2. Коваленко В. В. Мультиплікаційна продукція як засіб формування соціальної компетентності учнів молодших класів. Освіта та розвиток обдарованої особистості. 2016. 8 (51). С. 16–18.
3. Литвинова С. Г., Мельник О. М. Використання електронних освітніх ігрових ресурсів у навчально-виховному процесі початкової школи: метод. рекоменд. Київ: Компринт, 2016. 85 с.
4. Носенко Ю.Г., Матюх Ж.В. Зарубіжний досвід використання інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивній дошкільній освіті. Нова педагогічна думка № 4 (84). 2015. С. 95–102.
5. Янкович О. І., Романишина Л. М., Бойко М. М. та ін. Освітні технології у короткому викладі: навч.-метод. Посібник. Тернопіль, 2013. С. 26.